

Raoul Servais

Een leven voor film en engagement

Het is een grijze, druilerige en ijskoude dag en de nevel hangt tot tegen het vlakke polderland. Hier in Leffinge, in de Dimmereiweg die aansluit op de “Langekoeistalstraat”, ver van alle drukte en verkeer, treffen we Raoul aan bij hem thuis. In het kleine huisje, een oud hoevetje, is de woon- en werkkamer naar het zuiden gekeerd. Door de mist heen kijken we onbelemmerd op de weilanden en knotwilgen. Een winters zonlicht dat de stilte in de woonkamer nog versterkt. De storm heeft geen zichtbare schade achtergelaten. Onze gastheer woont hier graag maar het nadeel is wel dat hij er alleen is, weg van alle drukte. We hebben taart bij en Raoul maakt voor ons koffie.

Raoul, je wordt in 1928 in Oostende, in een vrij burgerlijk gezin geboren. Je ouders hadden een porseleinwinkel in de Kapellestraat. Je vader had reeds een filmapparaat.

Ik mag zeggen dat ik een gelukkige jeugd heb gekend. Rijk waren mijn ouders niet, daarvoor was mijn pa een te slechte commerçant. Maar hij heeft veel gefilmd. Vele evenementen in Oostende en ook mezelf, toen ik klein was. Maar helaas is alles verdwenen in de brand van 1940.

Porseleinwinkel in de Kapellestraat

Bracht hij jou de liefde voor de film bij? Ontstond daar ook niet die prille magie voor de film?

Ja, dat is vooral te danken aan mijn pa. Hij had dus een Pathé-baby. Alle zondagen draaide hij filmpjes van Chaplin, Harold Lloyd en Felix de kat. Vooral dat laatste boeide me omdat ik toen al veel tekende en ik zag dat het toen mogelijk was tekeningen te laten bewegen en leven. Dat was voor mij de magie. Ja, dat is voor mij de vonk geweest.

Je was amper 12 als de oorlog uitbrak. De confrontatie met die oorlog, het geweld, de vernieling en de dood betekenden het einde van de geborgenheid in het gezin. Die gebeurtenissen hebben je blijkbaar enorm beïnvloed.

De impact van de oorlog was enorm. Aan die zorgeloze jeugd kwam plots een einde. De oorlog heeft dat totaal veranderd. Als gezin zijn we vervallen in de grootste armoede. De winkel van mijn ouders werd totaal vernield, vader werd krijgsgevangen, moeder had geen werk en we leden honger. We hadden geen dak boven het hoofd en gingen telkens bij den een of den andere slapen.

Daken van Oostende - 1953

en de Franse linies; in de bunker waren er een tiental burgers die beschutting zochten. Daar ben ik nog nooit zo dicht bij de dood geweest. Twee mitrailleurkogels voelde ik langs mijn schedel vliegen die, weerskaatsend, een man en een baby raakten. Kort daarop zag ik de boerenknecht de bunker verlaten om de loeiende koeien te gaan melken. Tussen hem en mijzelf ontplofte een granaat. Zijn rug was opengescheurd en, gezien ik neergehurkt zat, werd ik niet door de scherven getroffen. Gelukkig hebben de drie gekwetsten het overleefd.

We vreesden dat de Duitsers dachten dat we militairen waren en hadden schrik dat die met een vlammenwerper de bunker zouden uitbranden of er een granaat in werpen, maar konden uiteindelijk ontzet worden.

We zijn dan naar Oostende teruggekeerd. Daar troffen we onze woning aan volledig verwoest tot op de grond. Mijn moeder is er naar een Duitse officier gelopen en heeft hem gevraagd "Waarom?". Het antwoord was omdat we in het "Jodenkwartier" woonden. Dat was natuurlijk een leugen, want in heel de Kapellestraat waren slechts twee Joodse winkels...

Je werd ingeschreven bij de Franstalige afdeling van de Albertschool. Voor velen van ons is het niet evident dat een deel van het onderwijs toen nog in de taal van Voltaire werd gegeven. Was dat geen sociale barrière?

Voor mijn lagere school was ik in de Albertschool (stedelijk onderwijs nvdr) en ik was er zeer gelukkig. Mijn ouders en grootouders waren Nederlandstalig en zij wensten dat ik perfect tweetalig zou worden. Dank zij deze Franstalige scholing mocht ik van jongs af kennis nemen met de rijke Franse literatuur. Daardoor denk ik dat mijn Franse woordenschat uitgebreider is dan mijn Nederlandse. Trouwens, mijn moedertaal is niet het Nederlands maar het West-Vlaams.

Eind van die jaren dertig maakte je ook kennis met Spaanse en Joodse vluchtelingen..

Ja, de Spaanse kinderen die de burgeroorlog ontvlucht waren en Joodse families maakten deel uit van het stadsbeeld in Oostende.

Maar jullie zijn ook op de vlucht geweest.

Ja, inderdaad. Mijn pa was militair maar had een hartziekte. Hij was gehospitaliseerd en dat hospitaal was op de vlucht naar Frankrijk. Hij had een briefje gelaten voor mijn ma. We zijn hem te voet achterna gereisd, maar we zijn niet verder gekomen dan ergens tussen Duinkerke en Calais. Het was zeer moeilijk, want we zijn verscheidene keren gemitrailleerd geweest. Bij het terugkomen waren de Duitsers opgerukt tot aan de Somme en waren we omsingeld. Tussen Veurne en Nieuwpoort, in Wulpen, zijn we in een bunker van de Eerste Wereldoorlog terechtgekomen. Wij zaten ingesloten tussen de Duitse

Spiegelspiel

Je ging naar het Atheneum in Oostende.

Met de oorlog verhoogde ik het Koninklijk Atheneum van Oostende. Daar was ik niet zo gelukkig. Ik werd er trouwens aangehouden door de Gestapo. Dat moet in 1943 geweest zijn, en eigenlijk zat ik daar voor niets tussen. Het was de tijd dat Churchill het V-teken lanceerde en dat teken werd overal op getekend, op voetpaden, gevels...Maar in de grote turnzaal van het

Atheneum was op de vloer met krijt één groot V-teken getekend.

In de school waren er blijkbaar ook collaborateurs die de Gestapo verwittigden. Die zijn afgekomen. Ik zie ze nog binnenkomen in ons klaslokaal. Twee heren met een lange lederen mantel. Iedereen moest rechtstaan en zijn zakken ledigen. Ze vonden in mijn broekzak een stuk krijt, ik wist van niets, maar was dus wel de schuldige. Ik ging tussen die twee Gestapo-mannen naar buiten en zat ermee in dat ik mijn ouders niet kon verwittigen. We kwamen echter een oppasser tegen die zei: "Je moet eerst naar de prefect gaan om te worden uitgeschreven." Ik, tussen die twee heren bij de prefect binnen. Mijnheer Delporte was door iedereen gevreesd wegens zijn strengheid, een echte dictator. Zelfs de professors hadden schrik van hem. Hij heeft me daar keihard uitgescholden, ik kon daar geen woord tussen krijgen. Ik was voor hem een schande voor de school en hij zou me zwaar straffen. De 2 Gestapo's waren zo onder de indruk van zijn autoriteit - het was ook een Führer - dat ze me verder met rust hebben gelaten. Ik ben wel gestraft geweest, maar in feite had de studieprefect mij gered.

De oorlog heeft gemaakt dat je ouders geruïneerd uit de oorlog kwamen, dat heeft je getekend..

De nazibezetting heeft er wel voor gezorgd dat ik eerder politiek geëngageerd werd en meer naar de linkse kant, dat is een feit. Mijn ouders daarentegen waren eerder liberaal. Maar het antifascisme, mijn engagement tegen militarisme en oorlog vinden daarin zeker hun oorsprong. Dat heeft me heel sterk getekend.

Hoe verliep het dan met je vader ?

Mijn pa, was dus krijgsgevangen in Nürnberg, maar omdat hij een Vlaming was mocht hij eerder terugkeren uit Duitsland dan de Walen. Mijn pa, had voor de oorlog een bestelling geplaatst in Dresden, Saksen. Kisten porselein en dat voor heel veel geld. Door de bombardementen was alles kapot en verbrand. De dag dat hij terug kwam uit krijgsgevangenschap ontving hij ook een factuur om zijn bestelling porselein te betalen. Hij schrijft hierop een brief naar de leverancier, dat hij niet kan betalen, omdat alles vernield is door de Duitse Luftwaffe. Twee weken later wordt hij op de Kommandantur geroepen, waar men hem laat weten dat als hij niet onmiddellijk betaalt, hij naar Duitsland wordt gestuurd en dit keer niet als krijgsgevangene, maar naar een concentratiekamp. Maar hoe moest mijn vader betalen? Hij had geen 'klute'. Hij had geen geld om burgerkleden te kopen, hij liep nog in zijn uniform rond.

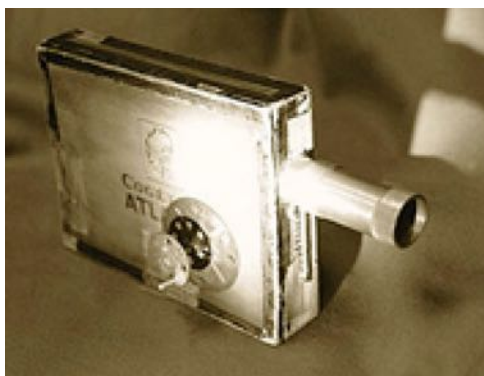
Chromofobia

Tenslotte is hij geld gaan schooien bij vrienden en familie en geld gaan lenen om toch maar te kunnen betalen. Ongelooflijk hé! Op het einde van de oorlog werd Dresden volledig vernield door de brandbommen van de geallieerden. Er vielen meer dan zestig duizend doden. Doordat het Porseleinbedrijf ook vernield werd kon men geen sporen vinden van facturatie met als gevolg dat mijn vader geen schadevergoeding daarvoor mocht ontvangen. Vader heeft gelukkig de oorlog overleefd maar is wegens zijn hartziekte nogal jong overleden.

Kon je dan na de oorlog de draad met de school weer oppakken?

Wegens de door de Duitse opgelegde evacuatie, zijn wij plots naar Gent moeten vertrekken zonder te weten waar logies te vinden. Teneinde mijn ouders financieel te helpen ben ik tewerkgesteld geweest in het grootwarenhuis "A l'Innovation". Ik werkte er als decorateur en kreeg toen 5 fr per uur. Ik heb wat geld verdiend. Zij waren tevreden en wilden mijn loon verdubbelen als ik bleef. Maar ik wou me inschrijven in de Academie in Gent. Ik heb daar 5 fantastische jaren meegemaakt, de vijf mooiste jaren van mijn leven.

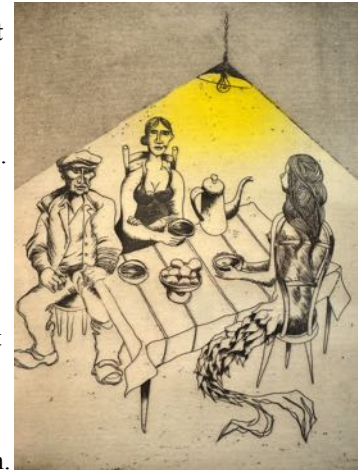
Zijn er bepaalde lesgevers waar je bijzondere herinnering aan hebt?

Een oud sigarenkistje werd de eerste camera

Er is er één, een zekere Albert Vermeiren. Die man wist dat ik een tekenfilm wilde maken. Hij heeft voor mij een camera geconstrueerd die bestond uit een oud sigarenkistje, een mechanisme vanuit een meccano en een lens van een ander toestel.

Mijn eerste filmpjes zijn met dat toestel gedraaid. Dat was op 9,5 mm film en de resultaten waren erbarmelijk. De eerste testen hebben we naar Gevaert gestuurd om te ontwikkelen en we kregen bij de film een briefje terug waarop stond – dringend uw camera nazien – geen vast beeld. Voor het venster zaten ook splinters, die kwamen er door het uitzagen van het

Three for Tea -1953

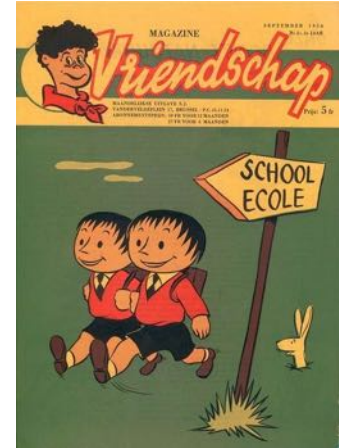
doosje. Ik was al blij dat ik enkele tekeningen had kunnen laten bewegen, maar van animatie stelde het weinig voor. De film is trouwens bij de lesgever gebleven en naderhand verloren gegaan. Maar, ik herinner me nog altijd, de avond in de kelder van mijn lesgever, toen we het filmpje voor het eerst projecteerden. Dit was een onvergetelijke ervaring, een enorme motivering om voort te doen.

In die periode heb je ook illustraties en enkele stripfiguren tot leven gebracht

Om mijn brood te verdienen kreeg ik van de socialistische pers in Gent, Het Licht, de opdracht om beeldverhalen te tekenen. Dat was onder meer voor de Vooruit, Le Peuple en ook Pol & Piet in het boekje van de Rode Valken. In opdracht van de socialistische partij heb ik ook een aantal illustraties gemaakt voor een boek over de geschiedenis van de Belgische Werklieden Partij.

Op een zeker moment werkte je in hetzelfde pand als de schilder Maurice Boel

Op een zeker ogenblik heb ik inderdaad Maurice Boel leren kennen. Ik heb veel te danken aan hem. In feite heeft hij mij de artistieke film leren kennen, zoals de expressionistische Duitse film en andere. Maurice was ook een zeer goede schilder en op een bepaald ogenblik hadden wij alletwee ons atelier in de Vlaanderenstraat en waren we dagelijks bij elkaar. In de Vlaanderenstraat, vlak achter het huis van Ensor hangt er een klein plakkaatje, waarop staat dat we hier beiden een atelier hadden, maar ze hebben we wel een jaar jonger gemaakt dan ik ben.

De stripfiguren Piet en Pol

Is het Maurice Boel die je ook in contact heeft gebracht met de toenmalige filmclub ?

Het was voornamelijk Maurice die het initiatief nam, met de zuster van Henri Storck en ikzelf. Wij hebben toen de cineclub gesticht.

In 1928 was er ook al sprake van een filmclub in Oostende.

De jonge Servais

Ja, maar die was opgericht door Storck en Labisse en die is bij het uitbreken van de oorlog gestopt. Zij lieten zelfs Franse cineasten overkomen en hadden een heel sterk geëngageerd programma met o.a. de cineast Joris Ivens. Ivens heb ik zelf één keer ontmoet in Dresden, hij was niet zo sympathiek. Door de filmclub heb ik veel grote klassiekers kunnen zien. Wij draaiden een niet commercieel programma, naast de vele cinemazalen die Oostende rijk was. We zijn echter moeten stoppen. Als culturele vereniging moesten wij geen stadstaksen betalen. De cinema-uitbaters zijn bij de stad gaan protesteren en eisten dat wij ook taksen zouden betalen. Op een dag kreeg Maurice Boel een deurwaarder bij zich en die vroeg een bedrag dat wij niet konden ophoesten. We zijn dan maar met de filmclub gestopt. Straf hé!

Jouw interesse betrof hoofdzakelijk de animatiefilm. Klopt het, dat je vooral op technische vragen geen antwoorden kreeg. De animatiefilmers lieten blijkbaar geen pottenkijkers toe.

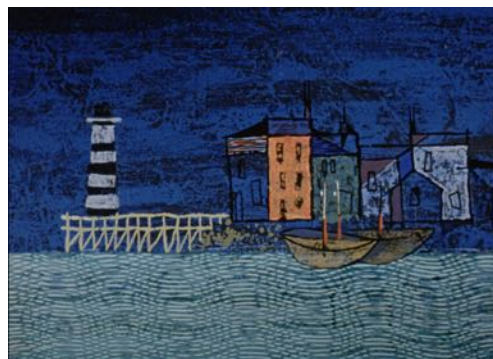
Ik wist natuurlijk dat ik beeld per beeld moest werken, maar hoe je kon komen tot een kwalitatief betere animatie, wel daarvoor bleef ik op mijn honger. Ik wou precies weten hoe het proces van de animatie in werkelijkheid werkte. In heb geprobeerd toegang te krijgen tot een Antwerpse studio van Ray Goossens, maar dat is me niet gelukt. In Parijs bij "Les Gémeaux" geraakte ik niet voorbij het secretariaat en ik hoorde dat de tekenaars geen toegang hadden tot de afdeling techniek en omgekeerd en dit uit schrik dat er iemand een algemene kennis zou verkrijgen. Uiteindelijk heeft het me veel tijd gekost om alles zelf uit te zoeken en te proberen. Dat is een belangrijke motivatie geweest om een animatieschool op te richten. Die jonge mensen moesten daardoor niet zo veel tijd verliezen.

Raoul, in 1960 word je lesgever aan het KASK (Koninklijke Academie voor Schone Kunsten) te Gent.

Ja, aanvankelijk onderwees ik toegepaste kunsten, en na het relatief succes van mijn eerste twee films vroeg KASK-directeur Geo Bontinck of ik een autonome afdeling animatiefilm wou oprichten. Hetgeen ik met enthousiasme aanvaardde. Dat was inderdaad de eerste in zijn soort in Europa en spoedig werd de afdeling wereldberoemd. Op een zeker ogenblik heeft de voormalige keizerin van Iran, Farah Diba, mij gevraagd iets dergelijks op te richten te Teheran. Zij zou dat financieel steunen, maar ik was gebonden aan de Academie in Gent en zij heeft dan een hele goeie grafische kunstenaar aangeduid, die 4 jaar bij mij in Gent les is komen volgen. Die heeft dan de school in Teheran opgericht.

Kan je iets vertellen over je eerste afgewerkte film "Havenlichten" ?

Dat is mijn eerste afgewerkte film. Een heel belangrijke film voor mezelf. Ik heb het beroep daarmee geleerd. Het was een goed scenario, decors en grafische stijl waren goed, de animatie was maar zus en zo en de klank was slecht. Ik had toen ook vernomen dat er een Belgisch Filmfestival was in Antwerpen en ik twijfelde om de film hiervoor aan te bieden, maar hij werd toch aanvaard. Tijdens de projectie zag ik dat het publiek zeer enthousiast was. Tijdens de prijsuitreiking kreeg ik de grote prijs voor de animatiefilm. Maar ik had op het festival betere films gezien dan de mijne, en zei dat ook aan de juryvoorzitter. Die zei me: "Jongeman ge hebt nog veel te leren, maar je bent de eerste die afstand genomen heeft van de Hollywoodiaanse stijl. Dat hebben we willen steunen." Het was voor mij niet alleen een morele steun, maar er was ook een serieuze geldprijs bij en daarmee kon ik een 35 mm Debie occasioncamera aankopen.

Beeld uit "Havenlichten"

Die eerste film, heb je die in het kader van de school kunnen maken...

Scène uit "De valse noot"

Nee, die is volledig bij mij thuis tot stand gekomen met behulp van familie en vrienden. Zij hielpen bij het inkleuren, maar ook bij het maken van de montagetafel. We hebben trouwens twee jaar aan die film gewerkt. Ook aan de tweede film 'De Valse noot' is twee jaar gewerkt. Maar doordat de film op 35 mm gedraaid was, kon die in de zalen lopen. Er was toen trouwens een regeling met economische zaken. Als de zaaluitbater naast de langspeelfilm een kortfilm toonde, kreeg hij een premie berekend op het aantal toeschouwers. Mijn film werd gekoppeld aan een goede film van Fellini, die maar een matig aantal toeschouwers wist te trekken. Hierdoor heb ik wel wat getrokken, maar niet veel. Zeker niet genoeg om een volgende film te kunnen aanvatten.

Maar ook je tweede film viel in de prijzen..

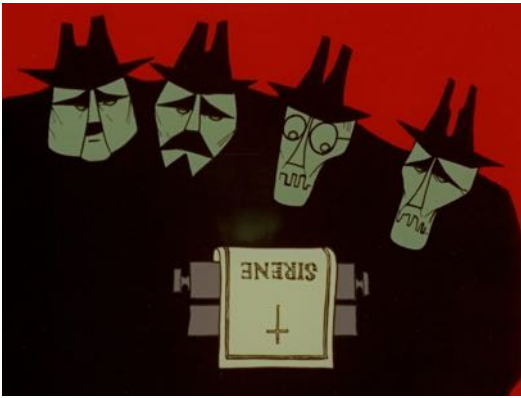
Ja, die kreeg ook een eerste prijs en de toenmalige directeur van het

Filmdepartement van Nationale Opvoeding (toen nog federaal, nvdv.) heeft me toen gebeld. Hij vroeg me naar Brussel te komen. Na de projectie van beide films vroeg hij me "Kan je voor ons een film maken?". Natuurlijk zei ik. Maar ik dacht, omdat het ook het ministerie van nationale opvoeding was, dat het eerder een didactische film zou zijn, liefst niet over wiskunde, want daar ben ik niet in thuis. Maar hij liet me vrij en zei: "Maak een film over een eigen onderwerp, over wat je maar wil". Voor mij was dat een enorm cadeau. Ik was dolgelukkig toen ik buitenkwam op het Ministerie. Een film mogen maken over wat ik zelf wou en nog betaald worden ook. En dat werd dus "Chromophobia".

Mogen we zeggen dat het in 1965 met die film tot een internationale doorbraak kwam?

Chromophobia

Uit "Sirene" - 1968

Ja, die film heeft een tiental buitenlandse prijzen behaald, waaronder de Grote Prijs in Venetië, in Philadelphia (US) en in Montreal Canada. De film is sterk antimilitaristisch en is niet gedemodeerd. Hij wordt nog heel regelmatig vertoond. Deze kortfilm had zo'n succes, dat ik op een zeker ogenblik een telefoon kreeg uit Canada met de vraag om 12 dergelijke films te maken. Maar ik heb hen geantwoord dat ik in die eerste versie reeds alles had verwoord, zodat een tweede wellicht veel zwakker zou zijn, en de derde nog minder sterk. Het was nochtans zeer goed betaald, maar ik ben daar niet op ingegaan. Dat was niet mogelijk.

Opvallend is dat de animatiefilm in het toenmalige Oost-Europa, zoals in Hongarije en Tsjechië, altijd heel sterk aanwezig was. Dat kwam waarschijnlijk door de grote overheidsbudgetten ?

Ik heb dat allemaal vrij goed gekend, want op een bepaald ogenblik was ik internationaal voorzitter van de Vereniging van de Animatiefilm en kon ik overal naar toe reizen, zowel naar de Verenigde Staten als alle Communistische landen, met uitzondering van Albanië. Ik heb alle studio's gezien en moet zeggen dat de kwaliteit van de films in het algemeen zeer goed was, soms nogal kritisch en niet noodzakelijk aan het regime gebonden. Die overheden zagen dat vooral als 'kinderfilms', hoewel dat duidelijk niet altijd het geval was.

Operation X-70

Zijn we verkeerd als we in je werk surrealistische invloeden van een Magritte zien, maar misschien nog meer van een Delvaux?

Nee, ik vind van niet. Nu, ik moet wel zeggen dat ik Magritte goed gekend heb, ik heb met hem een keer gewerkt.

En ruzie gemaakt..

Ruzie is overdreven. Maar soms had hij gelijk, soms ik. Het ging vooral over technische aangelegenheden. Maar ik zal eerst vertellen wanneer ik gelijk had. Het Casino van Knokke had mij eerst geëngageerd als monumentaal schilder, en dat op basis van mijn diploma aan de Academie. Wij werkten onder toezicht van Magritte en iedereen had een assistent. De eerste dag was er een vergadering geweest en stelde hij ons de vraag hoe wij zijn werken zouden overbrengen in het groot op de muren. Ik stelde hem voor om op de muur vierkanten aan te brengen en over zijn doeken een cellofaan met overeenstemmende vierkantjes en zo de beelden over te tekenen. Hij vond dat ouderwets en zei tegen me: "Je moet meegaan met je tijd, we gaan dia's nemen en die projecteren." Ik antwoordde hem dat dit niet kon functioneren, dat je slechts deformatie en onscherpte daarmee kon bereiken. Het bleek, zoals ik voorzien had, een totale mislukking! Maar voor hem was dat een kaakslag, een jonge "onnozelaar" die pas uit school kwam en hem "de meester" de les kwam spellen. Vanaf die dag had hij een antipathie voor mij.

Maar later had hij dan weer gelijk. Op een werk had hij een bonbonroze kleur en daarnaast fel grasgroen geschilderd. Dat stoorde mij. Ik vond dat dit chromatisch niet functioneerde. Ik zei tegen hem: "Maître – ja we moesten cher Maître tegen hem zeggen – , om dat roze wat te verzachten met wat bruin." Maar hij wees dit af en duldde geen discussie. "Je doet gelijk ik het heb geschilderd." Als kunstenaar had hij uiteraard gelijk, maar mijn voorstel was goedbedoeld. Maar ik heb de hele nacht doorgewerkt in het Casino en mijn gedacht gedaan. 's Morgens komt hij daar binnen met een klein hondje aan de leiband en hij ziet dat. Ik dacht dat hij ging doodvallen en ging weer naar buiten. Een kwartier later kwam er iemand van het Casino en liet me weten dat ik ontslagen was. Ik mocht naar huis. Als ik een paar uur thuis was, kreeg ik terug een telefoontje van het Casino, om terug te keren. Zonder mij zou het werk blijkbaar niet tijdig afgewerkt kunnen worden. Er was namelijk een grote

Magritte, centraal in kostuum, Servais uiterst links

tentoonstelling over Max Ernst gepland en alles moest tijdig klaar zijn. Het Casino had hem verplicht mij weer aan te nemen. Maar tegen mij sprak hij nog alleen sporadisch. Hij sprak met aan met "Monsieur vert-gazon." Een paar jaar nadien in het Kursaal van Oostende, was er een retrospectieve over Salvador Dali en ik kwam er Magritte tegen. We hebben elkaar in de ogen gekeken en de hand gedrukt. Sindsdien was de vrede gesloten.

Toch breng je na verloop van tijd 'echte beelden' – een realiteit – binnen in de animatiefilm. In feite twee uiterste polen van de film die je hier confronteert.

Ja, maar dat is een lang proces geweest. Ik had een scenario en een storyboard gemaakt voor Taxandria. Ik wilde live-action en animatie samenbrengen en had Amerikaanse films gezien waarin men dat deed, maar zelf wist ik niet hoe. Ik had vernomen dat ze in Hollywood naar London gingen, bij Arthur Rank om dat op te nemen. Ik ben dus ook naar London gegaan en zij hebben mij enkele films getoond en het resultaat was voor die tijd heel goed. Maar ook de prijs was heel goed.

Scène uit " Taxandria"

Ik kwam dus ontgoocheld terug en ben dus zelf naar een oplossing gaan zoeken. Na enige tijd kwam ik dan tot een vrij omslachtige oplossing. In die periode kreeg ik ook een telefoontje, van een Chinese dame, die me uitnodigde in de Brusselse Hilton. Ik moest eerst twee bodyguards voorbij en kwam dan bij een mooie veertigjarige dame, behangen met sieraden. Ze zei me: "Mijnheer Servais ik heb veel films van je bekeken en ik zou willen dat je naar China komt en een film voor ons verwezenlijkt." Ze heeft mijn reis betaald en ik ben naar Kanton gevlogen in eerste klasse. Ik kwam er aan, net na de culturele revolutie. Ik ben er verwelkomd in de studio door een vijftigtal jonge meisjes met vlaggetjes en men heeft een proef gedaan met de door mij ontwikkelde techniek. Het

resultaat was zeer goed, geen enkele fout. Ik werd door hen dan ook gevraagd om te starten, maar ik moest twee jaar blijven. Ik heb toen ook vernomen dat die dame het hoofd was van de Chinese metallurgie en dat die animatiestudio haar hobby was.

Op hetzelfde ogenblik was de producent van Taxandria in contact met zijn coproducent in Duitsland die in de Verenigde Staten de digitale techniek had gekocht. Ik stond dus voor de keuze. China of Frankfurt? Op dat ogenblik was ook mijn jongste zoon geboren en mede daardoor heb ik dan gekozen voor Frankfurt. Achteraf heb ik dat beklagd, want in China had ik de film kunnen maken die ik wilde. In Duitsland heb ik vele toegevingen moeten doen, ook commerciële want de film moest ook geschikt zijn voor het Amerikaanse publiek.

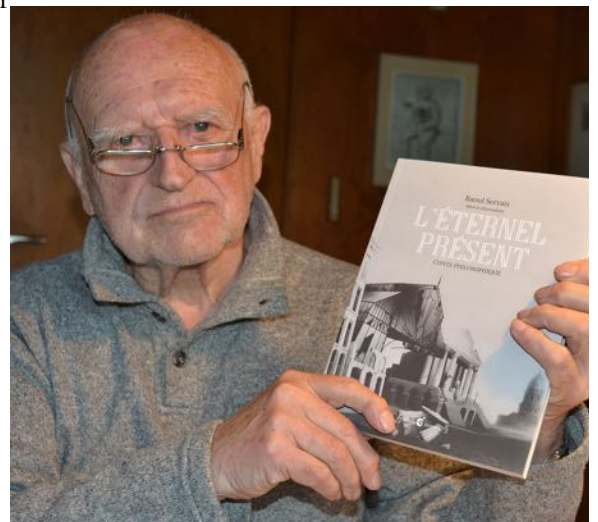
Kan je heel in het kort en bevattelijk uitleggen wat de 'Servaisgrafie' is ?

In een tekenfilm worden de figuren op een cellofaan getekend en worden die voor een decor gelegd. Nu, bij live-action, de eigenlijk Servaisgrafie, worden de gefilmde beelden gedrukt op cellofaan. De figuren zelf worden gefilmd op een witte achtergrond en een machine drukt die beelden dan op cellofaan. Omdat patenten zo duur zijn heeft Agfa-Gevaert er één van betaald en een machine voor mij gebouwd. Zij hebben twee miljoen betaald voor het Amerikaans en Europees patent. Kort nadien echter is de digitale techniek ontwikkeld, die technisch en kwalitatief beter is.

1979 - " Harpya"

Raoul, je hebt ook een sterk grafisch oeuvre gecreëerd. Zowel tekeningen als olieverf. Enkele jaren terug konden we die werken, samen met

etsen van Boel, bewonderen in de IMBO. Is dat een afgesloten luik ?

In het Muzee van Oostende voorziet men een ruimte om dat werk te laten zien. Maar nu teken ik eerder zoals boekillustrator voor mijn roman "L'Eternel Présent". Meestal zijn het etsen en veel minder olie op doek. Maar onlangs heb ik een roman geschreven.

We hebben gelezen dat die binnenkort zal verschijnen.

Die zal inderdaad einde februari verschijnen in Frankrijk. Ik heb reeds één exemplaar van het boek en het is geïnspireerd op mijn eerste scenario van Taxandria.

Er staan heel wat mooie illustraties bij

Ja, heb er graag aan gewerkt. Intussen ben ik gestart met het schrijven van een tweede roman "Grisailles", waarvan de evenementen gebeuren tijdens het interbellum, toen ook in Vlaanderen fascistische milities ontstonden.

Nog andere projecten voor de toekomst ?

Het antimilitarisme blijft sterk aanwezig

Als het project goedgekeurd wordt zal "Der lange Kerl", een kortfilm van 13 minuten met zowel live-action als animatie, geproduceerd worden met Frankrijk.

Op het ogenblik gaat het in de wereld niet zo goed. Wat kan je ons nog toewensen en bekijk je de toekomst nog steeds met vertrouwen?

Ik hoop dat de mensen meer empathie hebben voor elkaar, mekaar trachten te begrijpen en niet meteen geloven wat er soms wordt gepubliceerd. Ik ga eens een voorbeeld geven. Ik ben zeker geen bewonderaar van de huidige Tsaar van Rusland, maar ik moet soms vaststellen dat onze westerse nieuwsberichten hem vaak afschilderen als een imperialistische gezagvoerder. Zo kon men horen en lezen dat Rusland de Oekraïense Krim had aangevallen en geannexeerd.

Als vertegenwoordiger van een internationale

vereniging mocht ik vrij en zonder begeleiding destijds de Sovjet-Krim bezoeken, zowel de kust als het binnenland. Hoewel het toen al deel uitmaakte van Oekraïne stelde ik vast dat de overgrote meerderheid van de bevolking Russen waren, aangevuld met een kleine minderheid Tartaren. Sedert het begin van de XVIIIe eeuw behoorde de Krim tot Rusland en het werd pas Oekraïens grondgebied wanneer de toenmalige heerser, Nikita Kroetschow, deze schonk aan zijn vaderland Oekraïne. Gezien het schiereiland bij de Sovjet-Unie bleef toebehoren betekende dit geen ernstig probleem voor de Russen. Maar met het verdwijnen van het Sovjet imperium leek het voor de Russen normaal dat zij hun grondgebied terug eisten.

Het gebeurde weliswaar nogal kordaat, maar het werd niettemin met te weinig nuancering door de Westerse mogendheden aangekondigd.

Je moet inderdaad de geschiedenis kennen...

Maar mensen zijn ook meer en meer egocentrisch geworden. Het doet me pijn als ik beelden zie van uitgehongerde kinderen en hoe hele bevolkingen uitgespeeld worden als pasmunt. Maar ik heb ook heel veel vertrouwen in de toenemende rol van de vrouw. Ze zijn meer bekwaam om naar anderen te luisteren en te begrijpen. Ja meer empathie. Ik ben eigenlijk een feminist. Zij mengen zich meer en meer in het publieke debat en trekken ook meer en meer de economie, zeker in de ontwikkelingslanden. Dus ben ik zeker niet zo negatief.

In kader

Het leven is boeiend. Ik denk niet aan de dood, ik ben niet bang van de dood, ik ben bang van niet meer te leven. Ik leef zodanig graag dat ik het niet zou willen verliezen. Er is nog zoveel te ontdekken, nog zoveel dat ik zou willen weten.

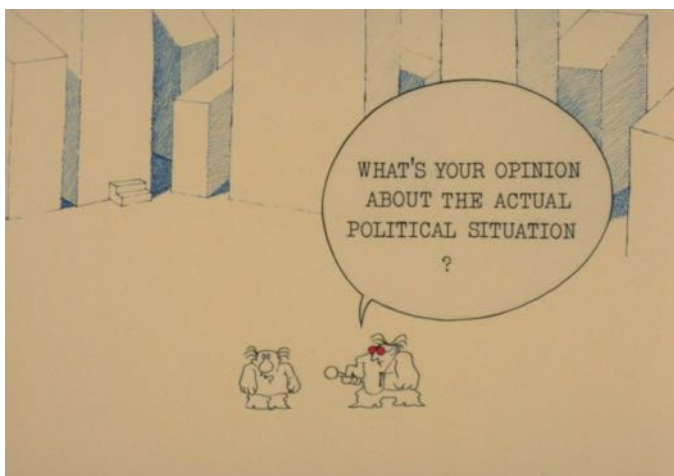
Raoul Servais in Wanderlust (Canvas 2017)

In het kader van Theater aan Zee en het Filmfestival Oostende ontving Raoul Servais zijn eigen ster op de "Walk of Fame".

Filmografie

- 1959: Havenlichten: eerste prijs op het Nationaal Festival van de Belgische Film, Antwerpen
- 1963: Valse Noot: eerste prijs op het filmfestival van Antwerpen
- 1963: Omleiding november: een live-actionfilm
- 1965: Chromophobia : twaalf prijzen, waaronder 'Primo Premio' op het Internationaal Filmfestival van Venetië, 1966
- 1968: Sirène
- 1969: Goldframe

Speak or not to speak

- 1970: To speak or not to speak

- 1971: Operation X-70: antimilitaristische film; behaalt de 'Prix Spécial du Jury' op het Filmfestival van Cannes 1972 en de Eerste Prijs op het Internationaal Animatiefilmfestival van Zagreb.

Heer Halewijn

- 1973: Pegasus: zijn laatste tekenfilm
- 1976: Het lied van Halewijn
- 1979: Harpya (Gouden Palm voor de beste kortfilm op het Cannes Film Festival in 1979 - een hoogtepunt in zijn loopbaan)
- 1982: Die Schöne Gefangene
- 1994: Taxandria : hoofdprijs op festivals van de fantastische film in Porto en Rome.

Nachtvlinders

- 1997: Nachtvinders : 'Grand Prix' en de 'Prijs van de Internationale Filmkritiek' op het Festival van Annecy 1998
- 2001: Atraksion : bekroond met de Speciale Prijs van de Jury in Valladolid; krijgt een Speciale Vermelding in de UIP Competiton European Film Academy in Gent.
- 2005: Winter Days (3' sequence)

Tank

- 2015: Tank

Hij was tevens de productiemanager van enkele korte animatiefilms :

- 1989: Het Slot
- 1989: Mazelen
- 1989: Jailbirds
- 1989: Gilbert
- 1989: Face à face
- 1989: Continental Journey
- 1989: Boks alé boks
- 1989: Awel
- 1992: Happy Home

Hij werkte in 2003 in de animatieafdeling van de Japanse tekenfilm *Fuyu no hi* (Winter days).

Buiten zijn eigen films was hij tevens producer in 1994 van de kortfilm "Jeu de boules" van Luc Degryse. Uiteindelijk werd hij zelf gefilmd in de kortfilm *Servaisgraphia* (1992) van Pierre Drouot en Benoît Peeters.

Tentoonstellingen – Prijzen – Onderscheidingen

Servais-hommages met retrospectieven van zijn werk werden o.a. gehouden in het Centre Georges Pompidou in Parijs, het Centre Wallonie-Bruxelles in Parijs, in Saint-Etienne, Annecy, Valladolid, Madrid, Valencia, Siena, Bursa, Istanbul, Ankara, Sousse (Tunesië), Meknes (Marokko), Montreal, Vancouver, het Museum of Modern Art en het Ziegfeld Theatre in New York en in Chicago. Voorts in de Walt Disney Studios in Burbank – Hollywood, Tokyo, Osaka, Hiroshima, Hongkong, Taishung (Taiwan), Jeonju (Zuid-Korea), Rio de Janeiro, São Paulo Sint-Petersburg en Poznan.

Tentoonstellingen van zijn grafisch-filmisch oeuvre reisden naar Osaka, Annecy, Montreal, Parijs, Laon, Roubaix, Teheran, Bursa, Caïro, Valladolid, São Paulo, Gent.

In 2009 ging een overzichtstentoonstelling *Raoul Servais toen & nu* door in Bredene.

Een aantal schilderijen en tekeningen werden in 2014 in de BZIO tentoongesteld, samen met werken van zijn vriend Maurice Boel.

Filmmaker Henri Storck wierf Raoul Servais aan als kleurenconsulent voor de film 'Schat van Oostende'.

Naast het KASK doceerde hij ook aan het Hoger Instituut "La Cambre" te Brussel en aan het Centre Tertiaire te Valenciennes. Hij was gastdocent aan de filmafdeling van de Columbia College te Chicago en aan het California Institute of the Arts te Los Angeles.

Servais was de eerste Vlaming die de Grote Prijs voor de korte film, de "San Marco Leeuw" behaalde op het Internationaal Filmfestival van Venetië in 1966 met zijn film "Chromophobia".

Hij was de eerste Vlaming die de Grote Prijs van de Jury behaalde op het Internationaal Filmfestival van Cannes in 1971 met zijn film "Operation-70".

Hij was de eerste Belg die de "Gouden Palm" behaalde op het Internationaal Filmfestival van Cannes in 1979 met zijn film "Harpya".

Hij behaalde verder de hoofdprijzen op de internationale filmfestivals van Annecy, Zagreb, Teheran, Mamaña, Bilbao, Rome, Montreal, Porto, Melbourne, Philadelphia en Chicago.

In 1990 rangschikte de internationale filmkritiek zijn film "Harpya" als één van de vijftien belangrijkste animatiefilms aller tijden. En in 2005 verkozen filmhistorici uit de ganse wereld de beste 100 animatiefilms sedert het ontstaan van de cinematografie. Dezelfde film "Harpya" bekleedde er de veertiende plaats.

Servais werd aangesteld als erevoorzitter van de filmfestivals van Hiroshima (Japan) en Krakow (Polen).

Hij was van 1985 tot 1994 de voorzitter van de International Association of Film Animators (ASIFA). Hij is ook de stichter van Centre Belge du Film d'Animation.

Hij is medestichter van het Vlaams Audiovisueel Fonds en ondervoorzitter van het Henri Storck Fonds.

In 1998 ontving hij de Cultuurprijs van de Stad Oostende. In Brugge ontving hij de prijs Achilles Van Acker. Hij werd ere-bestuurslid van Filmclub62.

Tijdens het Filmfestival van Gent in 2008 werd aan hem het eredoctoraat van de Universiteit Gent uitgereikt.

Hij ontving voor heel zijn oeuvre :

- De Deense onderscheiding Christian Anderson "Silver Mermaid"
- De Canadese onderscheiding "Norman McLaren Heritage", (Montreal)
- De "Dragon of Dragons" vanwege de Poolse cinematografie (Krakau)
- De "Cristal Pegasus" vanwege het Poznan Festival
- De Spaanse onderscheiding "Espigo de Oro" op het festival van Valladolid
- De Culturele Prijs van de Provincie West-Vlaanderen

Hij was Cultureel ambassadeur van Vlaanderen en ontving in 2011 de Gouden Erepenning van het Vlaams parlement.

Raoul Servais kreeg op vrijdag 1 augustus 2014, in het kader van het Filmfestival Oostende een ster op de "Walk of Fame" aangeboden, op de zeedijk van zijn geboortestad en wordt voorzitter van de publieksjury "Taste Of Europe".

In 1973 werd Raoul Servais verkozen tot lid van de Koninklijke Academie voor Wetenschappen en Kunsten van België. Momenteel is hij erelid.

In 2017 schreef en illustreerde hij een eerste roman "L'Eternel Présent" geïnspireerd op mijn eerste scenario van Taxandria. Een tweede roman "Grisailles" is in voorbereiding en situeert zich tijdens het interbellum, toen ook in Vlaanderen fascistische milities ontstonden.

Een nieuw filmproject is "Der Lange Kerl", een kortfilm van 13 minuten met zowel live-action als animatie in aanvraag en wordt waarschijnlijk gecoproduceerd met Frankrijk

In juni 2018 krijgt Servais een eigen expositieruimte in het Mu.ZEE in Oostende, zoals voordien zijn stadsgenoten James Ensor en Léon Spilliaert. Er zullen decorstukken getoond worden, evenals poppen en 3D-tekeningen en zijn bekende kortfilms.

Hij is betrokken in het Fonds Raoul Servais, die ateliers houdt in het maken van tekenfilms voor jong en oud en die zich bezighoudt met het beheer van het patrimonium Raoul Servais.

Teneinde de belangstelling voor de animatiefilm reeds op zeer jeugdige leeftijd op te wekken richtte hij, met de steun van Jacques Dubrulle, het jeugdatelier Waf! op in de schoot van de vzw Fonds Raoul Servais.

Op dit ogenblik is een film over leven en werk van Servais in de maak (release voorzien voor mei 2018) door de VRT cineast Rudy Pinceel.

De rode draad in zijn films is een vorm van openbare aanklacht tegen elk onrecht en is hij pleitbezorger in de strijd tegen verdrukking. Hij is een vurige pacifist die streeft naar een betere wereld en gelooft in de goedheid van de mens.

De kust en Oostende in het bijzonder is nog steeds de leefwereld en inspiratiebron van Raoul Servais. Dit heeft uitgedragen tot de uitstraling van Oostende.